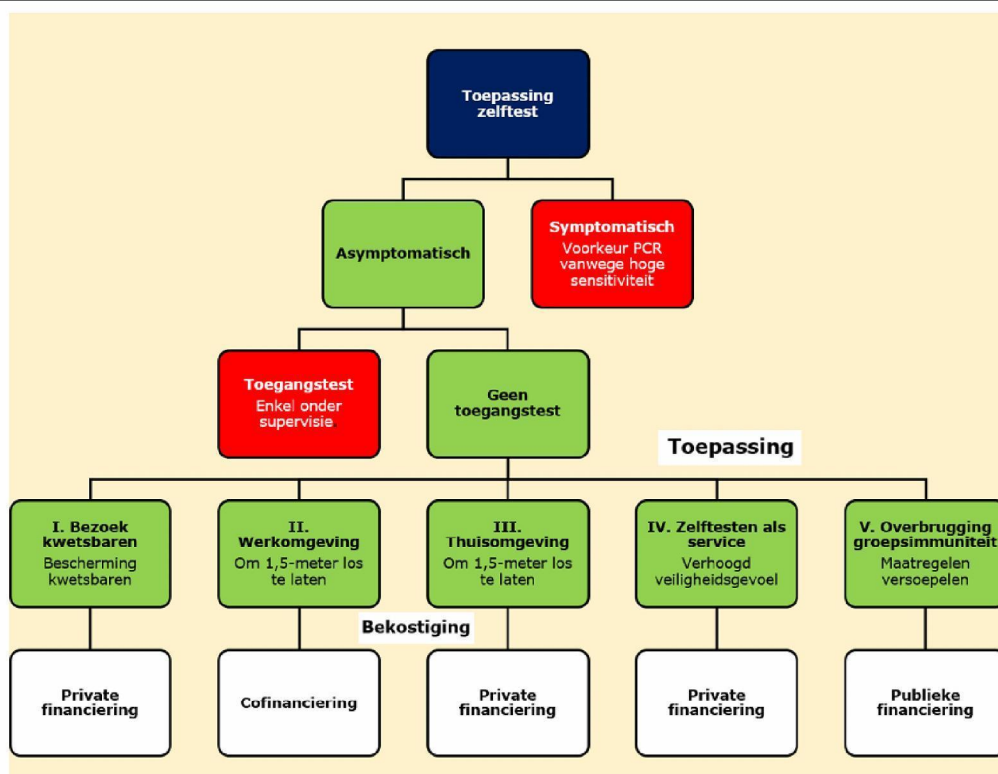

Memo – Overwegingen zelftesten

Zelftesten: toepassing en kostenverdeling

- Zelftesten faciliteren een laagdrempelige corona(zelf)test tegen geringe kosten. In dit memo gaan we in op de rol die de overheid kan spelen.
- Welke rol van de overheid past is afhankelijk van de (1) beoogde toepassing van zelftesten en (2) de prijs.
- Idealiter liggen zelftesten zo snel mogelijk voor een lage prijs bij de drogist op de hoek. Het zo snel mogelijk creëren van de juiste randvoorwaarden vanuit de overheid voor vermarkting is hoe dan ook wenselijk.
- Zelftesten vragen een grote mate van eigen verantwoordelijkheid van de gebruiker. Ze zijn aanvullend op PCR-testen en reguliere sneltesten en passen goed bij een situatie van oplopende groepsimmunitet, omdat de gevolgen van misbruik beperkter zijn.
- Onderstaande figuur geeft een keuzeboom weer aan de hand waarvan verschillende toepassingsopties in kaart kunnen worden gebracht. Rode toepassing lijkt minder voor de hand te liggen dan groene toepassingen.

Keuzeboom Sneltesten

1. Toepassing

Het lijkt niet effectief om een zelftest symptomatisch in te zetten. Bij een symptomatisch persoon is het wenselijk om een test in te zetten met een zo hoog mogelijke sensitiviteit, zoals een PCR-test (weinig foutnegatieven).

De inzet van een (asymptomatische) zelftest als toegangstest lijkt ook niet voor de hand te liggen. Het risico op *gaming* (misbruik), waarbij bijvoorbeeld de negatieve test van een ander wordt getoond, lijkt reëel. Supervisie van testafname op locatie is een uitweg, maar de toegevoegde van een zelftest onder supervisie ten opzichte van een reguliere sneltest is beperkt.

Gegeven dat asymptomatisch en toegangstesten niet voor de hand ligt, zien wij de volgende vijf mogelijke toepassingen (n.b.: dit is ook afhankelijk van de hoeveelheid tests die beschikbaar zijn):

I. Bezoek kwetsbaren

- Zelftesten worden toegepast voor mensen die kwetsbare naasten willen bezoeken.
- Groot voordeel van deze toepassing is de hoge bereidheid tot naleving van een positieve uitslag. Immers, niemand wil een kwetsbare naaste besmetten met het virus. (N.b.: de effectiviteit van het vaccin tegen (ernstige) ziekte is 90 procent).

II. Als alternatief voor 1,5-meter op werk

- Zelftesten zouden ook kunnen worden ingezet door werkgevers als alternatief voor de 1,5-norm
 - Werkgevers kunnen besmettingshaarden, verzuim tegen te gaan of angst bij personeel wegnemen voor een besmetting als de 1,5-meter-norm niet kan worden toegepast.
 - Leerlingen en onderwijzers kunnen wekelijks worden getest.
- Deze toepassing valt of staat volledig bij de mate waarin werkgevers bereid zijn om de zelftesten ook consequent toe te passen en er ook opvolging aan te geven.

III. Als alternatief voor 1,5-meter thuis

- Zelftesten zouden ook kunnen worden ingezet als alternatief voor de 1,5-norm voor een specifieke periode of gebeurtenis, zoals een familiebijeenkomst.
- Deze toepassing valt of staat bij de mate waarin mensen bereid zijn om de zelftesten ook consequent toe te passen en er ook opvolging aan te geven.

IV. Zelftesten als extra service/dienstverlening van bedrijven

- Een alternatieve inzet is die van zelftesten als extra dienst of service waarbij, bezoekers van sportscholen, restaurants, culturele instellingen, escape rooms, verzorgingshuizen, etc. op vrijwillige basis gebruik van kunnen maken.
- Bezoekers hebben een verbeterde ervaring vanwege het verhoogde veiligheidsgevoel. Wel brengt dit ethische vraagstukken naar voren over uitsluiting.

V. Overbrugging groepsimmunitet

- De vaccinatiegraad zal in Q2 oplopen. Op basis van de hoeveelheid beschikbare vaccins zou groepsimmunitet eind Q2 of begin Q3 mogelijk moeten zijn.
- Een gedeelte van de bevolking (jongere deel groep 18-60) is eind Q2 mogelijk nog niet gevaccineerd.
- Massaal asymptomatisch en preventief zelftesten van deze groep kan de verspreiding van het virus tegengegaan. Het maatschappelijk verkeer kan eerder worden hervat en de contactbeperkende maatregelen kunnen hierdoor mogelijk eerder worden versoepeld.
- Het RIVM geeft aan dat dit één test per 2-3 dagen vereist om een daadwerkelijk impact te hebben op de verspreiding. Iedereen in de groep die nog niet gevaccineerd is zou bijvoorbeeld twee keer per week een zelftest kunnen doen. Bij een positieve rest gelden de quarantaineregels.

2. Bekostiging

Er zijn grofweg drie opties mogelijk om de bekostiging vorm te geven:

1. Volledig private financiering
2. Volledig publieke financiering
3. Gedeeltelijk private en publieke financiering (cofinanciering overheid):
 - a. Fractioneel: overheid betaalt een gedeelte van de kosten voor de gehele periode
 - b. Kickstart: overheid neemt de kosten in de beginfase voor haar rekening
 - c. Toegankelijkheid: overheid neemt de kosten mensen met lage inkomens voor haar rekening

Bovenstaande overwegingen hangen ook samen met de (a) prijs en (b) toepassing. De combinatie van prijs en toepassing geven uiteindelijk ook inzicht in de mate waarin de kosten voor de overheid opwegen tegen de baten.

A. Prijs

Het is op dit moment nog onduidelijk wat de prijs is van een zelftest. Gevalideerde testen geschikt voor zelfafname bestaan op dit moment niet. De huidige kostprijs van de antigeensneltest is €12,50 per stuk voor de overheid. Dit lijkt ook een logische kostprijs te zijn van zelftesten geschikt voor consumenten, al zou dit op termijn moeten afnemen.

Bij een hoge prijs kan de prikkel voor mensen afnemen om de zelftest te gebruiken. De overheid kan er – afhankelijk van de toepassing dan – een gedeelte van de prijs op zich te nemen.

Bij een lage prijs per zelftest ligt overheidsdeelname minder voor de hand, zelfs als de publieke baten evident zijn. Zo gaat gebruik van mondkapjes gepaard met publieke baten, maar heeft de overheid er niet voor gekozen om de kosten ervan te dragen (afgezien van de Btw-vrijstelling). Aan de andere kant is een mondkapjesplicht gemakkelijker te handhaven dan een zelftestplicht.

De grootste pijn zit bij minder vermogenden die vanwege geldgebrek geen gebruik kunnen maken van zelftesten. Afhankelijk van de toepassing kan de overheid (eventueel via gemeenten die goed zicht hebben op armoedeproblematiek) zelftesten gratis beschikbaar maken voor minder vermogenden.

Idealiter leidt de overheidsdeelname ertoe dat de sneltesten bij de drogist op de hoek te koop zijn voor een lage prijs. Dit zou ook het doel moeten zijn. Het is daarom doelmatig om in te zetten op het creëren van randvoorwaarden voor spoedige vermarkting, zoals certificering en heldere communicatie over toepassingsmogelijkheden. Een kickstart van beperkte omvang (zoals één zelftest beschikbaar te stellen aan de bevolking) kan vermarkting mogelijk bespoedigen. Het voordeel van de markt is dat het op termijn de kostprijs drukt.

B. Bekostiging per toepassing

De volgende overweging zijn relevant voor de wijze van bekostiging die wordt gekozen:

- i. De mate waarin baten van de zelftest publiek of privaat neerslaan (e.g. profijtbeginsel)
- ii. De mate waarin zelftesten zullen worden toegepast zonder overheidsbijdrage (i.e. hebben mensen – gegeven de prijs en de moeite – een prikkel om de zelftest ook daadwerkelijk af te nemen)

Matrix – Overwegingen per toepassing

	i. Publieke of private baten	ii. Bereidheid	Overheidsbijdrage lage prijs	Overheidsbijdrage hoge prijs
I: Zelftesten om kwetsbaren te bezoeken	Privaat	Ja: Voorkomen besmetting kwetsbaren geeft sterke prikkel	Nee	Voor lage inkomens
II: Zelftest om 1,5 meter op werk los te laten	Deels privaat, deels publiek	Twijfelachtig: Afhankelijk van bereidwilligheid werkgever	Cofinanciering: Overheid neemt % van de kosten voor haar rekening; werkgevers de rest.	Cofinanciering: Overheid neemt % van de kosten voor haar rekening; werkgevers de rest.
III: Zelftest om 1,5 meter thuis los te laten	Privaat	Nee: Afhankelijk van bereidwilligheid	Nee: Eventueel cofinanciering als kickstart	Nee
IV: Zelftest als service	Privaat	Ja: Dienstverleners ervaren prikkel om zich te onderscheiden	Nee	Nee
V: Overbrugging groeps-immuniteit	Publiek	Nee: Baten wegen niet op tegen kosten voor individu	Ja	Ja